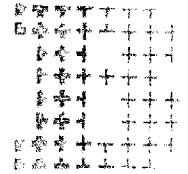


35779

51

Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Binnenlandse Zaken



Postadres  
Postbus 20011  
2500 EA 's-Gravenhage

Aan de Minister-President  
te  
's-GRAVENHAGE.

Bijlagen	Uw brief	Ons nummer	Datum
1.		1457.258	5 december 1979.
Onderwerp			
Oosteuropees offensief tegen nucleaire moderniseringsplannen van de NAVO.			

Ten vervolge op de rapportages van mijn Dienst over de politiek-extremistische invloeden op de campagnes in ons land tegen de invoering van nieuwe tactische kernwapens, bied ik U hierbij aan een rapport over bovengenoemd onderwerp.

I

Een exemplaar van dit rapport zond ik aan de Ministers van Binnenlandse Zaken, van Buitenlandse Zaken en van Defensie.

HET HOOFD VAN DE DIENST

Mr P. de Haan.

Bezoekadres  
President Kennedylaan 25  
's-Gravenhage

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

OOSTEUROPEES OFFENSIEF TEGEN NUCLEAIRE MODERNISERINGSPLANNEN VAN DE NAVO

*In het najaar is er vanuit Oost-Europa een waar offensief ontketend ter beïnvloeding van de besluitvorming binnen de NAVO terzake van de voorgenomen modernisering van het kernwapenarsenaal op Europees grondgebied. De coördinerende rol wordt hierin gespeeld door de Afdeling Buitenland van het CC/CPSU, die verantwoordelijk is voor het algehele internationale beleid van de Sowjet Unie, dus zowel voor de diplomatie, de relaties met de "socialistische broederlanden" de betrekkingen met de buitenlandse CP-en, alsook voor de intelligence- en andere subversieve activiteiten. Het propaganda-offensief heeft zich in het bijzonder gericht op Nederland, dat - gelet ook op de standpuntbepaling rond het neutronenwapen - in dit opzicht vanuit de Oosteuropese optiek geldt als de zwakste schakel in het Atlantisch bondgenootschap. De Oosteuropese inspanningen lopen uiteen van openlijke diplomatieke démarches tot geheime beïnvloedingspogingen, die zowel individuele politici als de publieke opinie tot doelwit kiezen.*

De wijze en vooral het tijdstip waarop Sowjet-president en partijleider BREZHNEV op 6 oktober in Oost-Berlijn zijn conventioneel inkrimpingsbesluit en zijn nucleair onderhandelingsaanbod aankondigde was onmiskenbaar bedoeld om invloed uit te oefenen op de ophanden zijnde besluitvorming binnen de NAVO over de modernisering van de tactische nucleaire bewapening in Europa. Dat gold uiteraard ook voor de aan de NAVO-regeringen gerichte schriftelijke bevestiging ervan en voor de in de Prawda verschenen toelichting erop van Defensie-minister OESTINOW, die tevens Politburolid van de CPSU is.

Directer op Nederland gericht waren natuurlijk de gesprekken, die de Hongaarse Minister van Buitenlandse Zaken PUJA - in de jaren zestig lange tijd hoofd van de Afdeling Buitenland van de Hongaarse CP - eind oktober over dezelfde materie voerde met zijn Nederlandse ambtgenoot Van der KLAUW.

Datzelfde kan gezegd worden van het bezoek, dat de als "professor" aangediende CPSU-functionaris V.V. ZAGLADIN op 30 oktober bracht aan de Vaste Kamercommissie voor Buitenlandse Zaken. ZAGLADIN is als eerste plv. hoofd van de Afdeling Buitenland van het CC/CPSU speciaal belast met de relaties met westerse CP-en en heeft bijv. een belangrijke rol gespeeld in de verzoening tussen de CPSU en de CPN en eveneens in de voorbereiding van de door de CPN gevoerde campagne tegen het neutronenwapen. Terwijl ZAGLADIN van 26 tot 28 oktober in België het door de WVR<sup>\*)</sup> georganiseerde Europese Ontwapenings- en Veiligheids-

---

<sup>\*)</sup> WVR - Wereld Vredes Raad, de belangrijkste internationale communistische mantelorganisatie, die handelt op aanwijzingen van de Afdeling Buitenland van het CC/CPSU.

forum bijwoonde, had hij CPN-bestuurder en Tweede Kamerlid J.F. WOLFF verzocht een dergelijke ontmoeting met de kamercommissie te arrangeren. WOLFF wist commissie-voorzitter en PvdA-kamerlid Ter BEEK hiervoor te interesseren en nam in feite de organisatie ervan voor zijn rekening. ZAGLADIN lichtte tijdens zijn bezoek nogmaals de voorstellen van BREZHNEV toe en gaf enkele Kamerleden het advies de Nederlandse regering zover te krijgen rechtstreeks contact op te nemen met de Sowjetregering over een mogelijk wederzijds moratorium, dus inclusief de SS-20. Hij heeft in dat verband toegezegd dat Moskou hierop positief zal ingaan, zodat succes verzekerd zou zijn voor zo'n Nederlands initiatief.

Ook op lager niveau zijn er vanaf medio oktober van Sowjetzijde in Nederland ongebruikelijk veel politieke activiteiten ontplooid, die bijna steeds onmiddellijk te maken leken te hebben met de kritische fase in de NAVO-besluitvorming.

Van betekenis in dat verband is wellicht de relatief hoge frequentie van de bezoeken, die Sowjetambassadeur TOLSTIKOW en zaakgelastigde II in de tweede helft van oktober aan het ministerie van Buitenlandse Zaken hebben gebracht. Bovendien ontving TOLSTIKOW in die tijd enkele prominenten van het IKV (Interkerkelijk Vredesberaad) op zijn ambassade.

Voorts hebben verscheidene Sowjetjournalisten in dezelfde periode opvallend vaak vraaggesprekken gehad met min of meer vooraanstaande Nederlanders, waarin hun oordeel gevraagd werd over de moderniseringsplannen van de NAVO gewoegd bij het onderhandelingsaanbod van BREZHNEV. Zo nam Tass-correspondent II in opdracht van Moskou interviews af van vertegenwoordigers van jongerenorganisaties als ANJV, ARJOS, FNV-jongeren, Jonge Socialisten, VVDM en ASVA. Van al deze organisaties kon II ongeveer gelijksoortige reacties noteren, die gunstig uitpaken voor de BREZHNEV-voorstellen en negatief voor de NAVO-voornemens.

Ook reisden in dezelfde periode vanuit Bonn twee correspondenten van het Sowjetblad Literaturnaya Gazeta naar Nederland, te weten II en III. Het correspondentenschap van laatstgenoemde is waarschijnlijk slechts een handzame dekmantel, want deze gerenommeerde politieke waarnemer en commentator stond tot dusverre bekend als hoofdredacteur van de afdeling West-Europa van het persagentschap Novosti. Dit persbureau stond tot voor kort onder toezicht van de Afdeling Buitenland en Afdeling Propaganda van het CC/CPSU, maar is sinds 1978 onder verantwoordelijkheid geplaatst van de nieuwe CC-afdeling Internationale Informatie, die onder supervisie van de Afdeling Buitenland de totale buitenlandse Sowjet-

propaganda voor haar rekening moet nemen. Door bemiddeling van pers-attaché II liet II afspraken maken met enkele journalisten, ex-defensie-minist KRUISINGA, PvdA-parlementariër DANKERT en verschillende andere kamerleden, met w hij wilde praten over de moderniseringsproblematiek.

De Oosteuropese belangstelling ging inzonderheid uit naar CDA-kringen, die immers een sleutelrol spelen in de Nederlandse stellingname. Vermeldenswaard in dat verband is het bezoek, dat medio oktober aan Nederland werd gebracht door II, de vice-voorzitter van de Oostduitse CDU. Deze Ost-CDU, die als deelnemer in het Nationaal Front de leidende rol van de Oostduitse CP erkent, streeft naar samenwerking tussen christenen en marxisten, sinds 1971 vooral op het gebied van vrede en veiligheid, waarbij zij zich geheel aansluit aan de Sowjetopvattingen daarover. DDR-ambassadeur WASCHEWSKI heeft zich met hulp van Dr KRUISINGA veel moeite getroost om voor II afspraken te maken voor gesprekken met prominente CDA-politici over de "gezamenlijke strijd voor de vrede". Deze bemoeienis resulteerde o.a. in een gemeenschappelijke lunch op de DDR-ambassade, waarbij van CDA-zijde plv. fractievoorzitter H. de BOER, Dr KRUISINGA en mevrouw GROENSMIT aanwezig waren, terwijl II de dag daarop nog een apart gesprek had met CDA-fractievoorzitter LUBBERS. Al deze christen-democratische vertegenwoordigers werden samen met de nieuwe KVP-voorzitter Van ZEIL uitgenodigd om begin 1980 een bezoek aan de DDR te brengen.

De Oostduitse ambassadeur heeft daarna nog verschillende afspraken gehad met politici van CDA- zowel als van PvdA-huize, maar ook met de staatssecretaris van defensie Van EEKELEN.

De Sowjetargumentatie inzake de kwestie van de taktische nucleaire wapens, die ook door de andere Oosteuropese landen - met uitzondering van Roemenië - in vrijwel gelijkkluidende vorm is overgenomen, wordt eveneens door de CPN volledig onderschreven en gepropageerd. Waarschijnlijk om juist over deze zaken van gedachten te wisselen verbleef CPN-bestuurder en Tweede Kamerlid J.F. WOLFF van 18 tot 22 oktober in Moskou zonder dat daaraan overigens enige ruchtbaarheid werd gegeven.

WOLFF verdedigde tijdens de behandeling van de defensiebegroting in de Tweede Kamer getrouw de Sowjetstandpunten en doorspekte zijn betoog met uitspraken van BREZHNEV in een Prawda-interview van de vorige dag, dat met bekwame spoed nog dezelfde dag door de Waarheid was overgenomen. Deze snelheid was te danken

siteiten" waarvoor ook speciaal lesmateriaal voor lager- en voortgezet onderwijs is vervaardigd. Zoals bij dergelijke evenementen gebruikelijk bevond zich onder de representatieve sprekers slechts een enkele CPN-er, maar was de organisatie en regie geheel in handen van communisten. De ongeveer 4000 aanwezigen deden onder het motto "Stop nieuwe kernwapens" een oproep tot "alle betrokken volkeren en regeringen" om zich "in te zetten voor een stopzetting en afbouw van de kernbewapening en daarvoor onderhandelingen te openen".

Aan de betoging, die enkele politieke partijen en vredesbewegingen op 24 november in Utrecht organiseerden onder de leus "Geen nieuwe kernwapens, onderhandelen ja, moderniseren nee", heeft de CPN pas na lange aarzeling en schoorvoetend meegedaan, omdat het initiatief deze keer niet uit eigen kring afkomstig was. Om zichzelf nog eens nadrukkelijk te bewijzen organiseerde het Samenwerkingsverband in de tweede helft van november in verschillende plaatsen manifestaties, waarbij opnieuw de vaak hechte samenwerking tussen de plaatselijke werkgroepen van het Samenwerkingsverband en de plaatselijke kerngroepen van het IKV opviel.

5 december 1979.